COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 20.5.2020
COM(2020) 512 final

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind Programul național de reformă al Italiei pentru 2020 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Italiei pentru 2020

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind Programul național de reformă al Italiei pentru 2020 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Italiei pentru 2020

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice[1], în special articolul 5 alineatul (2),

având în vedere Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice[2], în special articolul 6 alineatul (1),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

(1) La data de 17 decembrie 2019, Comisia a adoptat strategia anuală privind creșterea durabilă, care marchează începutul semestrului european 2020 pentru coordonarea politicilor economice. Comisia a ținut cont în mod corespunzător de Pilonul european al drepturilor sociale, proclamat de Parlamentul European, Consiliu și Comisie la 17 noiembrie 2017. De asemenea, la data de 17 decembrie 2019, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă, în care a identificat Italia ca fiind unul dintre statele membre pentru care urma să se efectueze un bilanț aprofundat. La aceeași dată, Comisia a adoptat, de asemenea, o Recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro.

(2) Raportul de țară pentru 2020 privind Italia[3] a fost publicat la 26 februarie 2020. Acesta a evaluat progresele realizate de Italia în ceea ce privește punerea în aplicare a

[1] JO L 209, 2.8.1997, p. 1.
[2] JO L 306, 23.11.2011, p. 25.
[3] Documentul de lucru al serviciilor Comisiei SWD(2020) 511 final.

recomandărilor specifice țării adoptate de Consiliu la 9 iulie 2019[4], măsurile adoptate pentru a da curs recomandărilor din anii anteriori, precum și progresele realizate de Italia în direcția îndeplinirii obiectivelor sale naționale din cadrul Strategiei Europa 2020. De asemenea, raportul a inclus un bilanț aprofundat efectuat în temeiul articolului 5 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011, ale cărui rezultate au fost publicate tot la 26 februarie 2020. În urma analizei sale, Comisia a concluzionat că Italia se confruntă cu dezechilibre macroeconomice excesive. Mai precis, nivelul ridicat al datoriei publice și dinamica slabă prelungită a productivității implică riscuri cu relevanță transfrontalieră, în contextul unei rate ridicate a șomajului și al unui nivel încă ridicat al creditelor neperformante.

(3) La 11 martie 2020, Organizația Mondială a Sănătății a declarat în mod oficial epidemia de COVID-19 pandemie mondială. Este vorba despre o urgență majoră în materie de sănătate publică pentru cetățeni, societăți și economii. Pandemia exercită o presiune uriașă asupra sistemelor naționale de sănătate, perturbă lanțurile de aprovizionare mondiale, duce la volatilitatea piețelor financiare, generează șocuri asupra cererii consumatorilor și produce efecte negative în diferite sectoare. Pandemia pune în pericol locurile de muncă ale cetățenilor, veniturile acestora și activitatea întreprinderilor. Ea a produs un șoc economic major care are deja repercusiuni grave în Uniunea Europeană. La 13 martie 2020, Comisia a adoptat o comunicare[5] prin care invită statele membre să adopte măsuri economice coordonate ca răspuns la criză, în care să fie implicați toți actorii de la nivel național și de la nivelul Uniunii.

(4) Mai multe state membre au declarat starea de urgență sau au introdus măsuri de urgență. Orice măsură de urgență ar trebui să fie strict proporțională, necesară, limitată în timp și conformă cu standardele europene și internaționale și ar trebui să fie supusă controlului democratic și unui control judiciar independent.

(5) La 20 martie 2020, Comisia a adoptat o comunicare privind activarea clauzei derogatorii generale din cadrul Pactului de stabilitate și de creștere[6]. Clauza, prevăzută la articolul 5 alineatul (1), la articolul 6 alineatul (3), la articolul 9 alineatul (1) și la articolul 10 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97, precum și la articolul 3 alineatul (5) și la articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1467/97, facilitează coordonarea politicilor bugetare în perioade de încetinire marcată a creșterii economice. În comunicarea sa, Comisia aderă la opinia Consiliului potrivit căreia, având în vedere că se așteaptă ca epidemia de COVID-19 să antreneze o încetinire marcată a creșterii economice, sunt întrunite în prezent condițiile pentru activarea clauzei derogatorii generale. La 23 martie 2020, miniștrii de finanțe ai statelor membre au fost de acord cu evaluarea Comisiei. Activarea clauzei derogatorii generale permite o abatere temporară de la traiectoria de ajustare în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu, cu condiția ca această abatere să nu pună în pericol sustenabilitatea finanțelor publice pe termen mediu. În ceea ce privește componenta corectivă, Consiliul poate decide, de asemenea, pe baza unei recomandări a Comisiei, să adopte o traiectorie fiscal-bugetară revizuită. Clauza derogatorie generală nu suspendă procedurile Pactului de stabilitate și de creștere. Ea autorizează statele membre să se abată de la cerințele bugetare care s-ar aplica în mod normal, permițând în același timp Comisiei și Consiliului să ia măsurile necesare de coordonare a politicilor în cadrul pactului.

---

4 JO C 301, 5.9.2019, p. 117.
5 COM(2020) 112 final.
6 COM(2020) 123 final.

(6) Sunt necesare acțiuni susținute pentru a limita și a controla răspândirea pandemiei, a consolida reziliența sistemelor naționale de sănătate, a atenua consecințele socioeconomice prin măsuri de sprijin pentru întreprinderi și gospodării, precum și pentru a asigura condițiile sanitare și în materie de siguranță la locul de muncă adecvate pentru a permite reluarea activității economice. Uniunea ar trebui să utilizeze pe deplin diversele instrumente de care dispune pentru a sprijini eforturile statelor membre în aceste domenii. În paralel, statele membre și Uniunea ar trebui să colaboreze pentru a pregăti măsurile necesare pentru revenirea la o funcționare normală a societăților și a economiilor noastre și pentru reluarea unei creșteri durabile, integrând, printre altele, tranziția către o economie verde și transformarea digitală și valorificând toate lecțiile învățate în urma crizei.

(7) Criza generată de COVID-19 a evidențiat flexibilitatea pe care o oferă piața unică din perspectiva adaptării la situații extraordinare. Cu toate acestea, pentru a se asigura o tranziție rapidă și fără dificultăți către faza de redresare și reluarea liberei circulații a bunurilor, a serviciilor și a lucrătorilor, măsurile excepționale care au fost adoptate și care împiedică funcționarea normală a pieței unice trebuie eliminate de îndată ce nu mai sunt indispensabile. Criza actuală a demonstrat necesitatea elaborării de planuri de pregătire pentru eventualele situații de criză din sectorul sănătății, care să includă, în special, strategii îmbunătățite de achiziții, lanțuri de aprovizionare diversificate și rezerve strategice de bunuri esențiale. Acestea sunt elemente-cheie de care trebuie să se țină seama la elaborarea unor planuri mai ample de pregătire pentru situații de criză.

(8) Legiuitorul Uniunii a modificat deja cadrele legislative relevante[7] pentru a le permite statelor membre să mobilizeze toate resursele neutilizate din fondurile structurale și de investiții europene, astfel încât să poată contracara efectele excepționale ale pandemiei de COVID-19. Aceste modificări vor oferi o flexibilitate suplimentară, precum și proceduri simplificate și optimizate. Pentru a atenua presiunile asupra fluxurilor de numerar, statele membre pot beneficia, de asemenea, de o rată de cofinanțare de 100 % din bugetul Uniunii pentru exercițiul contabil 2020-2021. Italia este încurajată să valorifice pe deplin aceste posibilități pentru a veni în ajutorul persoanelor și al sectoarelor celor mai afectate de dificultățile actuale.

(9) Consecințele socioeconomice ale pandemiei se vor resimți probabil în mod inegal în diferitele regiuni și teritorii ale Italiei din cauza disparităților economice și sociale de lungă durată, a potențialului divergent în materie de competitivitate și a gradului de dependență de turism. Acest lucru implică riscul extinderii disparităților regionale și teritoriale în Italia, agravând tendințele divergente între regiunile mai puțin dezvoltate și regiunile mai dezvoltate, între periferiile sociale și restul zonelor urbane, precum și între unele zone urbane și zone rurale. Combinată cu riscul perturbării temporare a procesului de convergență între statele membre, situația actuală impune adoptarea unor politici de răspuns specifice.

(10) La 30 aprilie 2020, Italia și-a prezentat Programul de stabilitate pentru 2020.

---

[7] Regulamentul (UE) 2020/460 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 martie 2020 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1301/2013, (UE) nr. 1303/2013 și (UE) nr. 508/2014 în ceea ce privește anumite măsuri specifice menite să mobilizeze investiții în sistemele de sănătate ale statelor membre și în alte sectoare ale economiilor acestora ca reacție la epidemia de COVID-19 (Inițiativa pentru investiții ca reacție la coronavirus) (JO L 99, 31.3.2020, p. 5) și Regulamentul (UE) 2020/558 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 aprilie 2020 de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1301/2013 și (UE) nr. 1303/2013 în ceea ce privește măsuri specifice de asigurare a unei flexibilități excepționale pentru utilizarea fondurilor structurale și de investiții europene ca reacție la epidemia de COVID-19 (JO L 130, 24.4.2020, p. 1).

(11) În prezent, Italia se încadrează în componenta preventivă a Pactului de stabilitate și de creștere și face obiectul regulii privind datoria.

(12) În cadrul Programului său de stabilitate pentru 2020, guvernul preconizează că soldul global se va deteriora de la un deficit de 1,6 % din PIB în 2019 la un deficit de 10,4 % din PIB în 2020. Se estimează că deficitul va scădea la 5,7 % din PIB în 2021. Conform Programului de stabilitate pentru 2020, după ce s-a stabilizat la 134,8 % în 2019, se estimează că ponderea datoriei publice în PIB va crește la 155,7 % în 2020. Perspectivele macroeconomice și fiscal-bugetare sunt afectate de un grad ridicat de incertitudine ca urmare a pandemiei de COVID-19. La baza proiecțiilor bugetare stau riscurile specifice acestei țări, și anume dimensiunea considerabilă a garanțiilor publice și volatilitatea randamentelor obligațiunilor suverane.

(13) Ca răspuns la pandemia de COVID-19 și în cadrul unei abordări coordonate la nivelul Uniunii, Italia a adoptat măsuri bugetare menite să consolideze capacitatea sistemului său de sănătate, să țină sub control pandemia și să ofere ajutor persoanelor și sectoarelor celor mai afectate. Conform Programului de stabilitate pentru 2020, aceste măsuri bugetare reprezintă 4,5 % din PIB în 2020. Printre măsuri se numără consolidarea asistenței medicale și a protecției civile, schemele extinse de suplimentare a salariilor și sprijinul financiar acordat persoanelor care desfășoară activități independente și întreprinderilor. În plus, Italia a introdus măsuri precum amânarea plății impozitelor și garanții pentru împrumuturi, care, deși nu au un impact bugetar direct, vor contribui la sprijinirea cu lichidități a întreprinderilor. În general, măsurile adoptate de Italia sunt conforme cu orientările stabilite în Comunicarea Comisiei privind răspunsul economic coordonat la epidemia de COVID-19. Punerea în aplicare deplină a acestor măsuri, urmată de o reorientare a politicilor fiscal-bugetare către realizarea unor poziții bugetare prudente pe termen mediu, atunci când condițiile economice o vor permite, va contribui la menținerea sustenabilității finanțelor publice pe termen mediu.

(14) Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2020, în condițiile menținerii politicilor actuale, se preconizează că soldul bugetului general al Italiei va fi de -11,1 % din PIB în 2020 și de -5,6 % în 2021. Se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va atinge 158,9 % din PIB în 2020 și 153,6 % în 2021.

(15) La 20 mai 2020, Comisia a emis un raport întocmit în conformitate cu articolul 126 alineatul (3) din tratat, ca urmare a nerespectării de către Italia a regulii privind datoria în 2019 și a încălcării planificate a pragului de deficit de 3 % din PIB în 2020. În ansamblu, analiza sugerează că nu există dovezi suficiente care să ateste dacă este respectat sau nu criteriul datoriei, astfel cum este definit în tratat și în Regulamentul (CE) nr. 1467/1997, în timp ce criteriul deficitului nu este îndeplinit.

(16) Pandemia de COVID-19 a pus sistemul național de sănătate sub o presiune fără precedent, evidențiind deficiențele structurale și necesitatea de a crește gradul de pregătire pentru a răspunde la situațiile de criză. Deși se află sub media UE a cheltuielilor în materie de sănătate, sistemul de sănătate din Italia este caracterizat de servicii cu un grad ridicat de specializare, precum și de servicii universale de calitate și, în general, a reușit să ofere servicii accesibile de asistență medicală. Cu toate acestea, în special la începutul pandemiei, fragmentarea guvernanței sistemului de sănătate și coordonarea dintre autoritățile centrale și cele regionale au încetinit punerea în aplicare a unor măsuri de limitare a răspândirii virusului. Răspunsul oferit de sistemele regionale de sănătate la criză s-a bazat, în primul rând, pe o mobilizare extraordinară, în special a personalului medical și a serviciilor sociale locale. Acest

lucru a compensat limitele infrastructurii fizice, ale efectivelor personalului medical și ale investițiilor din ultimii ani menite să îmbunătățească structurile și serviciile. Guvernul italian a depus eforturi considerabile pentru a atenua răspândirea virusului, pentru a reduce presiunea asupra spitalelor și pentru a crea capacități suplimentare de îngrijire. În prezent este în curs de elaborare o strategie pe termen mai lung cu măsuri de limitare a răspândirii virusului, pentru a asigura revenirea în siguranță la activitatea de producție. Pe lângă îmbunătățirea proceselor de guvernanță și a planurilor de pregătire pentru situații de criză, politicile post-COVID-19 ar trebui să vizeze reducerea deficitului de investiții publice în domeniul asistenței medicale. Pe termen mediu și lung, elaborarea unui plan strategic de investiții va fi esențială pentru îmbunătățirea rezilienței sistemului de sănătate din Italia și pentru garantarea furnizării continue de asistență medicală accesibilă. Având în vedere proiecțiile actuale privind forța de muncă din domeniul sănătății, ar trebui să se acorde prioritate elaborării unor politici pentru eliminarea blocajelor din calea formării, recrutării și reținerii acestei forțe de muncă.

(17) Măsurile de limitare a mișcării persoanelor adoptate ca răspuns la criza sanitară au un impact negativ puternic asupra pieței forței de muncă și a condițiilor sociale. Înainte de criză, situația socială prezenta o îmbunătățire lentă, chiar dacă riscul de sărăcie sau de excluziune socială, sărăcia persoanelor încadrate în muncă și inegalitatea veniturilor erau în continuare ridicate și înregistrau diferențe regionale majore. Având în vedere impactul pandemiei de COVID-19 și consecințele sale, ar trebui consolidate plasele de siguranță socială pentru a asigura înlocuirea adecvată a veniturilor, indiferent de statutul profesional al persoanelor, inclusiv în cazurile în care există lacune în ceea ce privește accesul la protecție socială. Consolidarea soluțiilor de înlocuire a veniturilor și de sprijin pentru venit este deosebit de relevantă pentru lucrătorii atipici și pentru persoanele aflate în situații vulnerabile. Furnizarea de servicii menite să asigure incluziunea socială și pe piața muncii este, de asemenea, esențială. Noul sistem de venit minim, care în ultimul an a furnizat prestații unui număr de peste un milion de gospodării (513 EUR în medie), poate atenua efectele crizei. Cu toate acestea, accesarea acestuia de către grupurile vulnerabile ar putea fi îmbunătățită. Temporar, guvernul a introdus un „venit de urgență” suplimentar pentru a sprijini gospodăriile care deocamdată nu sunt eligibile pentru venitul minim. Persoanele angajate în economia subterană, în special în sectoare precum agricultura, industria alimentară și construcțiile, riscă să se confrunte, de asemenea, cu lacune în ceea ce privește accesul la sistemele de protecție socială și de sprijin pentru venit. Pentru a răspunde acestei provocări, guvernul a relaxat recent normele privind legalizarea statutului profesional al lucrătorilor nedeclarați și privind obținerea sau prelungirea permiselor de ședere pentru lucrătorii migranți. Tendințele demografice negative și exodul creierelor riscă, de asemenea, să afecteze perspectivele de creștere. Pe lângă condițiile mai dificile de pe piața forței de muncă, lipsa serviciilor de calitate este un factor determinant al depopulării în regiunile sudice și în zonele rurale. Îmbunătățirea accesului la serviciile electronice este esențială, în special în contextul mobilității limitate.

(18) De la izbucnirea crizei, Italia a luat măsuri pentru a atenua impactul asupra ocupării forței de muncă. Sistemele de șomaj tehnic (*Cassa integrazione*) au jucat un rol major și se preconizează că vor face acest lucru și în viitor. Eligibilitatea a fost extinsă pentru a include întreprinderile mici și microîntreprinderile, precum și toate sectoarele economice și toți angajații. În plus, a fost creat un sistem (temporar) separat pentru lucrătorii care desfășoară o activitate independentă. Înainte de criză, condițiile de pe piața muncii erau în curs de îmbunătățire. În 2019, rata de ocupare a forței de muncă a ajuns la 64 %, cea mai mare rată înregistrată vreodată. Cu toate acestea, nivelul era în

continuare net inferior mediei Uniunii. Rata șomajului era în mod constant ridicată, la fel ca și alți indicatori ai deficitului de pe piața forței de muncă. Potrivit previziunilor Comisiei, se preconizează că rata șomajului va crește în continuare la 11,8 % în 2020 și va scădea la 10,7 % în 2021. Proporția contractelor temporare era, de asemenea, ridicată, chiar dacă, începând de la jumătatea anului 2018, crearea de locuri de muncă a vizat locuri de muncă cu contracte pe durată nedeterminată. Pentru viitor, pentru a promova o redresare durabilă și incluzivă, integrarea pe piața forței de muncă a femeilor și a tinerilor inactivi este esențială. S-au luat mai multe măsuri pentru a consolida serviciile publice de ocupare a forței de muncă și a le coordona mai bine cu serviciile sociale, învățarea în rândul adulților și formarea profesională. Cu toate acestea, capacitatea de plasare a acestora rămâne redusă și variază foarte mult de la o regiune la alta. Implicarea angajatorilor rămâne, de asemenea, marginală. Pe măsură ce restricțiile de limitare a mișcării persoanelor sunt ridicate treptat, formulele de organizare flexibilă a muncii și munca la distanță pot veni în sprijinul întreprinderilor și al lucrătorilor. Ca răspuns la criză, guvernul a adoptat măsuri temporare care vizează concilierea vieții private cu cea profesională, cum ar fi promovarea muncii inteligente și a concediilor speciale, precum și acordarea de bonuri pentru baby-sitting. În ciuda eforturilor recente, măsurile de promovare a egalității de șanse și politicile privind asigurarea echilibrului dintre viața profesională și cea privată, precum și furnizarea de servicii de educație timpurie și îngrijire a copiilor și de servicii de îngrijire pe termen lung la prețuri accesibile sunt în continuare insuficiente și slab integrate.

(19) Situația de urgență actuală demonstrează, de asemenea, necesitatea de a îmbunătăți învățarea digitală și competențele digitale, inclusiv pentru adulții în vârstă de muncă, precum și învățământul la distanță. Investițiile în educație și în competențe sunt esențiale pentru promovarea unei redresări inteligente și favorabile incluziunii și pentru a rămâne în grafic în vederea realizării tranziției verzi și digitale. În această privință, rezultatele în materie de educație și formare reprezintă în continuare o provocare majoră pentru Italia. Există decalaje regionale mari în ceea ce privește dobândirea competențelor de bază, iar rata de părăsire timpurie a școlii este cu mult peste media Uniunii (13,5 % față de 10,3 % în 2019), în special în cazul elevilor născuți în afara Uniunii (33 %). În contextul limitărilor privind mobilitatea, disparitățile regionale și teritoriale riscă să fie exacerbate. În acest context, este deosebit de important să se investească în învățământul la distanță, precum și în infrastructura digitală și în competențele digitale ale cadrelor didactice și ale elevilor. De asemenea, Italia are o proporție mai mică de absolvenți în domeniul științei și ingineriei în comparație cu media Uniunii, iar rata de absolvire a învățământului terțiar este în continuare foarte scăzută (27,6 % în 2019). În plus, în comparație cu țările cu situații similare, întreprinderile italiene investesc mai puțin în formarea angajaților în domeniul tehnologiilor informației și comunicațiilor. Rata scăzută de participare la formare a adulților slab calificați este, de asemenea, un motiv de îngrijorare, având în vedere numărul în scădere al locurilor de muncă care necesită un nivel scăzut de calificare. Perfecționarea și recalificarea profesională rămân la fel de importante ca oricând pentru a echipa lucrătorii cu competențe relevante pe piața forței de muncă și pentru promovarea unei tranziții echitabile către o economie mai digitală și mai durabilă.

(20) Criza a accentuat necesitatea de a sprijini accesul întreprinderilor la finanțare. Italia a adoptat mai multe sisteme de sprijinire a fluxului de lichidități către întreprinderi, inclusiv în temeiul Cadrului temporar pentru măsuri de ajutor de stat de sprijinire a

economiei în contextul actualei epidemii de COVID-19[8]. Punerea în aplicare eficace a acestor sisteme, inclusiv prin intermediul unor garanții canalizate de sistemul bancar, este esențială pentru a se asigura că toate întreprinderile, în special întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) și întreprinderile din sectoarele și zonele geografice cele mai afectate, precum și întreprinderile inovatoare beneficiază de pe urma acestora. În procesul de elaborare și punere în aplicare a acestor măsuri, trebuie să se țină seama de reziliența sectorului bancar. Subvențiile directe și stimulentele pentru finanțarea bazată pe piață pot sprijini, de asemenea, lichiditatea IMM-urilor și a întreprinderilor inovatoare. Întreprinderilor inovatoare (adesea fără garanții reale) le este mult mai greu să obțină acces la credite, iar criza actuală ar putea înrăutăți situația. Amânarea contribuțiilor fiscale și sociale către stat a contribuit la îmbunătățirea fluxurilor de numerar ale întreprinderilor. Cu toate acestea, ar trebui să se prevină întârzierile în ceea ce privește plățile aprobate, fie din partea unor administrații către întreprinderi, fie din partea unor întreprinderi către alte întreprinderi, întrucât acestea afectează lichiditatea tuturor întreprinderilor, în special a celor mici.

(21) Pentru a încuraja redresarea economică, va fi important să se acorde prioritate finanțării proiectelor de investiții publice mature și să se promoveze investițiile private, inclusiv prin reforme relevante. Investițiile în sprijinul tranziției verzi vor fi deosebit de importante pentru a susține redresarea și a spori reziliența pe viitor. Italia este extrem de vulnerabilă la dezastre climatice și hidrogeologice extreme, inclusiv la secete și incendii forestiere. Transformarea Italiei într-o economie neutră din punct de vedere climatic va necesita investiții private și publice de amploare, pe o perioadă de timp îndelungată, în special în producția de energie din surse regenerabile, infrastructura de energie electrică și eficiența energetică, printre altele. În Planul național privind clima și energia al Italiei sunt prevăzute investiții în contextul Pactului verde pentru combaterea schimbărilor climatice. Acestea sunt esențiale pentru a răspunde amenințării reprezentate de schimbările climatice, jucând totodată un rol fundamental în redresarea Italiei și în consolidarea rezilienței sale. Investițiile efectuate în contextul Pactului verde sunt, de asemenea, esențiale pentru reducerea impactului poluării aerului asupra sănătății umane în orașele italiene, în special în bazinul fluviului Pad. De exemplu, punerea în aplicare a unor inițiative de mobilitate durabilă, cum ar fi reînnoirea autobuzelor publice locale, reprezintă un exemplu de abordare atât a congestionării traficului, cât și a poluării aerului. Deficitele de infrastructură pentru gestionarea apei și a deșeurilor, în special în regiunile sudice, duc la efecte asupra mediului și a sănătății cu costuri considerabile și la pierderi de venituri pentru economia italiană. În general, reziliența la schimbările climatice este relevantă pentru întreaga infrastructură, inclusiv pentru infrastructura sanitară. Acest lucru necesită strategii de adaptare. Abordarea provocărilor legate de mediu și de schimbările climatice, cum ar fi riscurile hidrologice, mobilitatea urbană durabilă, eficiența energetică, economia circulară și transformarea industrială, reprezintă o oportunitate de a îmbunătăți productivitatea, evitând, în același timp, practicile nesustenabile. În același timp, investițiile în astfel de proiecte pot contribui la crearea de locuri de muncă și la susținerea redresării post-criză. Programarea Fondului pentru o tranziție justă pentru perioada 2021-2027 ar putea ajuta Italia să abordeze unele dintre provocările legate de tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic, în special în teritoriile menționate în anexa D la raportul de țară pentru 2020[9]. Acest lucru i-ar permite Italiei să utilizeze acest fond în mod optim.

[8] JO C 91I, 20.3.2020, p. 1.

[9] Documentul de lucru al serviciilor Comisiei SWD(2020) 511 final.

(22) Măsurile de limitare a mișcării persoanelor adoptate în contextul pandemiei de COVID-19 evidențiază importanța investițiilor în digitalizarea economiei și demonstrează relevanța infrastructurilor digitale. Nivelurile scăzute ale intensității digitale și ale cunoștințelor digitale ale întreprinderilor din Italia, în special în rândul IMM-urilor și al microîntreprinderilor, le-au împiedicat să ofere soluții de comerț electronic și de muncă la distanță, precum și să furnizeze și să utilizeze instrumente digitale în perioada de izolare. Investițiile în digitalizare și în competențe prin punerea în aplicare continuă și în timp util a unor politici naționale specifice sunt esențiale pentru a îmbunătăți modelele de activități economice electronice (*e-business*) și a ajuta întreprinderile să se adapteze, precum și pentru a stimula productivitatea și competitivitatea. S-a dovedit că accesul la o infrastructură digitală rapidă și fiabilă este vital pentru asigurarea serviciilor esențiale în administrație, educație, sănătate și medicină, precum și pentru monitorizarea și controlarea epidemiei. Italia continuă să înregistreze întârzieri în ceea ce privește acoperirea cu rețele de fibră până la sediul utilizatorului (FTTP) în zonele rurale. Ar trebui adoptate măsuri specifice pentru a remedia această lacună, precum și pentru a încuraja în continuare utilizarea acestor rețele.

(23) Pentru a dispune de un sistem de cercetare și inovare performant, este nevoie de un sprijin continuu și coerent prin politici bazate pe date concrete, precum și de investiții și un capital uman adecvat. Criza actuală a demonstrat în mod clar că trebuie consolidate în continuare schimbul rapid de date între cercetători, inclusiv accesul la rezultate și date gratuit pentru utilizator, precum și știința deschisă. Aceasta din urmă, împreună cu cooperarea științifică/comercială, are un rol esențial clar în ceea ce privește aducerea pe piață a rezultatelor cercetării, inclusiv a celor necesare pentru vaccinuri și terapii, valorificând atuurile Italiei din sectorul medical, cel industrial și cel al cercetării.

(24) O administrație publică eficace este crucială pentru a se asigura faptul că nu se încetinește punerea în aplicare a măsurilor adoptate pentru abordarea situației de urgență și sprijinirea redresării economice. Plata prestațiilor sociale, măsurile de asigurare a lichidității și anticiparea investițiilor etc. ar putea să nu fie eficace dacă sunt împiedicate de blocajele din sectorul public. Printre deficiențe se numără procedurile de lungă durată, inclusiv cele din domeniul justiției civile, nivelul scăzut al digitalizării și slaba capacitate administrativă. Procedurile și verificările trebuie efectuate rapid, într-un context în care resursele publice sunt majorate în mod semnificativ pentru a sprijini activitatea economică. Digitalizarea administrațiilor publice era inegală înainte de criză. Interacțiunea online dintre autorități și populație era scăzută. Ponderea procedurilor administrative gestionate de regiuni și municipalități care pot fi inițiate și finalizate în întregime în mod digital este în continuare scăzută. Criza a evidențiat, de asemenea, lipsa interoperabilității serviciilor publice digitale. Pentru a facilita reacția rapidă a administrației publice față de mediul de afaceri, reglementările sectoriale trebuie îmbunătățite și simplificate, iar barierele rămase în calea concurenței trebuie eliminate. În fine, un sistem de justiție eficace este esențial pentru o economie atractivă pentru investiții și pentru întreprinderi și va fi crucial în procesul de redresare, permițând, de asemenea, aplicarea unor cadre eficace de salvare și redresare.

(25) În timp ce prezentele recomandări se concentrează pe abordarea impactului socioeconomic al pandemiei și pe facilitarea redresării economice, recomandările specifice fiecărei țări pentru 2019, adoptate de Consiliu la 9 iulie 2019, au vizat și reformele care sunt esențiale pentru abordarea provocărilor structurale pe termen

mediu și lung. Recomandările respective rămân pertinente și vor continua să fie monitorizate în anul care urmează, pe parcursul întregului ciclu anual al semestrului european. Același lucru este valabil și pentru recomandările privind politicile economice legate de investiții. Acestea din urmă ar trebui luate în considerare pentru programarea strategică a fondurilor aferente politicii de coeziune pentru perioada de după 2020, inclusiv pentru măsurile de atenuare și strategiile de ieșire din criza actuală.

(26) Măsurile adoptate de guvernul italian pentru a sprijini gospodăriile și întreprinderile sunt, de asemenea, benefice pentru menținerea capitalizării și a rezilienței sectorului bancar în actualul mediu de activitate dificil. În pofida măsurilor de atenuare adoptate, inclusiv a flexibilității prudențiale acordate de autoritățile de supraveghere bancară, pandemia de COVID-19 exercită presiune și asupra calității activelor băncilor din întreaga Uniune și se preconizează că această situație va continua în următoarele săptămâni și luni, inclusiv în Italia. Ca urmare, eforturile de reducere a creditelor neperformante sunt afectate, inclusiv din cauza încetinirii activității judiciare și a activităților de restructurare a activelor depreciate. În această privință, promovarea unor soluții sustenabile pentru debitorii viabili afectați de criză, inclusiv prin evitarea aplicării măsurilor juridice automate, este o condiție prealabilă importantă pentru protejarea calității activelor. Între timp, asigurarea unor standarde de creditare prudente și a unei raportări precise a deteriorării calității activelor poate contribui, de asemenea, la sprijinirea funcționării pieței secundare a creditelor neperformante și la limitarea efectelor negative asupra inițiativelor existente de cesionare a creditelor neperformante.

(27) Prevenirea și sancționarea eficace a corupției pot juca un rol important în asigurarea redresării Italiei după criză. Transparența în sectorul public și intensificarea controalelor împotriva corupției, în special, pot evita încercările criminalității organizate de a se infiltra în viața economică și financiară, de a denatura procedurile de achiziții publice și, în sens mai larg, de a devia resursele publice necesare pentru investiții. În același timp, procedurile de achiziții publice ar trebui să rămână eficiente, asigurându-se un echilibru între nevoia de monitorizare riguroasă și nevoia de promptitudine. Durata lichidării stocului de cauze pendinte la instanțele penale de apel ridică încă probleme, însă în cadrul Parlamentului sunt în discuție reforme cuprinzătoare privind raționalizarea procedurilor penale. Cadrul anticorupție al Italiei a fost consolidat recent, însă trebuie să fie completat, inclusiv cu prevederi privind sancționarea funcționarilor publici aleși în cazul conflictelor de interese.

(28) Semestrul european oferă cadrul pentru coordonarea continuă a politicilor economice și de ocupare a forței de muncă în Uniune, care poate contribui la o economie durabilă. . Prin asigurarea punerii în aplicare depline a recomandărilor de mai jos, Italia va contribui la realizarea de progrese în vederea îndeplinii ODD și la eforturile comune de asigurare a durabilității competitive în Uniune.

(29) Coordonarea strânsă între economiile din cadrul uniunii economice și monetare este esențială pentru asigurarea unei redresări rapide de pe urma impactului economic al COVID-19. Ar trebui ca Italia, în calitate de stat membru a cărui monedă este euro – și ținând cont de orientările politice din partea Eurogrupului – să se asigure că politicile sale rămân conforme cu recomandările pentru zona euro și coordonate cu politicile celorlalte state membre din zona euro.

(30) În contextul semestrului european 2020, Comisia a efectuat o analiză cuprinzătoare a politicii economice a Italiei, pe care a publicat-o în raportul de țară din 2020. De

asemenea, Comisia a evaluat Programul de stabilitate pentru 2020 și măsurile luate ca urmare a recomandărilor adresate Italiei în anii precedenți. Având în vedere necesitatea consolidării guvernanței economice globale a Uniunii prin oferirea unei contribuții la nivelul Uniunii la deciziile naționale viitoare, Comisia a ținut seama nu numai de relevanța acestor programe pentru o politică fiscal-bugetară și socioeconomică sustenabilă în Italia, ci și de conformitatea lor cu normele și orientările Uniunii.

(31) Consiliul a examinat Programul de stabilitate pentru 2020 prin prisma acestei evaluări, iar avizul său[10] se reflectă îndeosebi în recomandarea 1 de mai jos.

(32) În lumina bilanțului aprofundat realizat de Comisie și a acestei evaluări, Consiliul a examinat [Programul național de reformă pentru 2020 și] Programul de stabilitate pentru 2020. Prezentele recomandări iau în considerare necesitatea de a combate pandemia și de a facilita redresarea economică, ca prim pas necesar pentru a permite o ajustare a dezechilibrelor. Recomandările care vizează în mod direct remedierea dezechilibrelor macroeconomice identificate de Comisie în temeiul articolului 6 din Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 se reflectă în recomandările1, 2, 3 și 4,

RECOMANDĂ ca, în 2020 și în 2021, Italia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. În conformitate cu clauza derogatorie generală, să ia toate măsurile necesare pentru a combate în mod eficace pandemia, a susține economia și a sprijini redresarea viitoare. Atunci când condițiile economice vor permite acest lucru, să pună în aplicare politici fiscal-bugetare menite să realizeze poziții bugetare prudente pe termen mediu și să asigure sustenabilitatea datoriei, consolidând, în același timp, investițiile. Să consolideze reziliența și capacitatea sistemului de sănătate, în ceea ce privește personalul medical, infrastructura și produsele medicale critice. Să amelioreze coordonarea dintre autoritățile naționale și regionale.

2. Să asigure un nivel adecvat de înlocuire a veniturilor și de acces la protecție socială, în special pentru lucrătorii atipici. Să atenueze impactul crizei asupra ocupării forței de muncă, inclusiv prin utilizarea unor formule flexibile de lucru și a unor măsuri active de sprijinire a ocupării forței de muncă. Să consolideze învățământul la distanță și competențele, inclusiv competențele digitale.

3. Să asigure punerea în aplicare eficace a măsurilor de furnizare de lichidități către economia reală, inclusiv către întreprinderile mici și mijlocii, întreprinderile inovatoare și lucrătorii care desfășoară o activitate independentă, și să evite întârzierile în efectuarea plăților. Să avanseze finanțarea proiectelor de investiții publice mature și să promoveze investițiile private pentru a favoriza redresarea economică. Să axeze investițiile pe tranziția verde și digitală, în special pe producția și utilizarea curată și eficientă a energiei, cercetare și inovare, transportul public durabil, gestionarea deșeurilor și a apei, precum și pe consolidarea infrastructurii digitale pentru a asigura furnizarea serviciilor esențiale.

4. Să îmbunătățească eficiența sistemului judiciar și eficacitatea administrației publice.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu,
Președintele

[10] Emis în temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului.